

Súd: Okresný súd Brezno
Spisová značka: 8Ps/3/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6322200406
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Elena Lámerová
ECLI: ECLI:SK:OSBR:2022:6322200406.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Brezno, sudkyňou JUDr. Elenou Lámerovou, v právnej veci úpravy spôsobilosti na právne úkony W.. M. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom L., J. XXXX/XX, t. č. Z., W. - W. XXXX/XX, zastúpenej procesnou opatrovníčkou E. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom L., J. XXXX/XX, v konaní o návrhu navrhovateľa T. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., W. - W. XXXX/XX, o obmedzenie W.. M. Q., nar. XX.XX.XXXX spôsobilosti na právne úkony a o ustanovenie opatrovníka, takto

rozhodol:

I. Spôsobilosť W.. M. Q., nar. XX.XX.XXXX na právne úkony sa o b m e d z u j e tak, že nie je spôsobilá robiť tieto právne úkony:

- nakladať s majetkom a s finančnými prostriedkami
- rozhodovať o svojom zdravotnom stave a sociálnej starostlivosti
- vybavovať úradné záležitosti
- zaobstarávať si veci bežnej potreby
- voliť
- zúčastňovať sa referenda a verejného hlasovania
- uzatvárať akékoľvek zmluvy

II. W.. M. Q., nar. XX.XX.XXXX sa u s t a n o v u j e E. G., nar. XX.XX.XXXX za opatrovníka na tie právne úkony, na ktoré je ona nespôsobilá, s výnimkou účasti na voľbách, referende a verejnom hlasovaní, spravuje jej majetok a zo správy tohto majetku predkladá súdu vyúčtovanie vždy ku koncu kalendárneho polroka.

III. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

IV. Trovy súvisiace so znaleckým dokazovaním z n á š a štát.

o d ô v o d n e n i e :

1. Návrhom doručeným tunajšiemu súdu 23.02.2022 a doplneným 25.03.2022 sa navrhovateľ domáhal úpravy spôsobilosti na právne úkony svojej družky W.. M. Q., nar. XX.XX.XXXX. Svoj návrh odôvodnil tým, že jeho družka má problémy s nadmerným užívaním alkoholu, jej stav sa zhoršil po smrti manžela v auguste v roku XXXX.

2. Uznesením č. k. 8Ps/3/2022-59 zo dňa 02.05.2022 súd ustanovil do konania znalca z odboru zdravotníctva a farmácie, z odvetvia psychiatrie W.. W. W., B..

3. Dňa 30.06.2022 zákonná sudkyňa bola osobne vzhliadnuť W.. M. Q. v Odbornom liečebnom ústave psychiatrickom n.o. v Prednej Hore.

4. Dňa 11.07.2022 ustanovená znalkyňa doručila súdu znalecký posudok číslo 41/2022. V závere znaleckého posudku znalkyňa uvádza, že u W.. M. Q. nezisťuje žiadne známky svedčiace pre výskyt duševnej poruchy v pravom slova zmysle, nejedná sa u nej o ochorenie psychózou. Nie je teda postihnutá duševnou poruchou a ani chorobou v pravom slova zmysle. V klinickom obraze je u nej rozvinutá psychická a telesná závislosť od alkoholu. Jedná sa o diagnózu Porucha psychiky a správania zapríčinená užívaním alkoholu, Dg.F10.2 podľa MKCH 10 revízie. W.. M. Q. pije dlhodobo, vystupňované pitie trvá viac ako päť rokov. Kvôli pitiu stratila zamestnanie. Je u nej alkoholcentralizácia záujmov, neschopnosť piť kontrolovane, potreba denných dávok, pitie nalačno, v ťahoch, výskyt palimpsestov, vo vynútenej abstinencnej pauze pestré abstinencné ťažkosti. Opakované, doposiaľ najmenej desať krát, psychiatrické detoxifikácie a liečenia ukončuje predčasne na vlastnú žiadosť, nemá snahu zvládať craving a recidivuje v pití. Piť jej chutí, je nekritická, bagatelizuje a racionalizuje svoje pitie, stratila kvalitné záujmy a postupne dochádza k degradácii jej primárne diferencovanej osobnosti. V triezvom stave je schopná vykonávať bežné denné rutinné úkony, nie je potrebné ju opatrovať či usmerňovať, nemusí byť kontrolovaná a nevyžaduje stály dozor. Sociálne zručnosti pre bežné denné aktivity má zachované, triezva je schopná samostatne fungovať. Triezvosť si však nemá snahu udržať. Pri pití v ťahoch zanedbáva povinnosti, hygienu, svoj zdravotný stav, pije do vyčerpania (exhaustívne), má nespoľahlivé a nezodpovedné správanie. Chce piť bez ohľadu na zdravotné (zle znášateľný abstinencný stav, celkové vyčerpanie pitím, polyneuropatia DKK) finančné (okrem príspevku z úradu práce 125 Eur nemá iný príjem, peniaze prepíja) a sociálne dôsledky (nevie sa zamestnať). Nekontrolovaným pitím si sama a vedome navodila rozvoj závislosti od alkoholu. V jej správaní chýbajú zábrany pre rizikové správanie, absentuje racionálna motivácia abstinovať. Piť nemusí, piť však chce. Je schopná, ak by tak chcela, nevypíť prvý pohár alkoholu a tým ani žiadny ďalší, ak by sa rozhodla abstinovať. Kvôli závislosti od alkoholu bola opakovane liečená, pozná pravidlá abstinencie. Pre pitie sa zakaždým rozhoduje sama a sama si navodzuje stavy alkoholovej intoxikácie. Je si vedomá neprimeranosti takéhoto svojho správania.

Závislosť od alkoholu - tak ako mnoho iných ochorení - dá sa liečiť, ak je závislý motivovaný (chce) abstinovať a spolupracuje (dodržiava stanovené pravidlá na udržanie abstinencie, doliečuje sa). Celoživotná abstinencia je možná a reálna.

W.. M. Q. kvôli nadmernému požívaniu alkoholických nápojov, kedy má alkoholické ťahy a pije exhaustívne (do zničujúceho seba vyčerpania, vysilenia), je v stavoch alkoholovej intoxikácie neschopná sa o seba postarať, zabezpečiť si jedlo, hygienu, zdravotnú starostlivosť a môže byť v ohrození zdravia až života.

5. Uznesením č. k. 8Ps/3/2022-91 zo dňa 21.07.2022 súd priznal znalkyni odmenu náhradu hotových výdavkov a náhradu za stratu času spolu vo výške 492,04 Eur.

6. Súd každému z účastníkov, včítane W.. M. Q., doručil kópiu písomného znaleckého posudku.

7. Dňa 06.09.2022 navrhovateľ doručil súdu podanie, ktorým svoj návrh zobral v celom rozsahu späť a konanie navrhol zastaviť. Zároveň súdu písomne oznámil, že odvoláva súhlas s tým, aby bol ustanovený za opatrovníka v prípade jej obmedzenia spôsobilosti na právne úkony.

8. Na pojednávaní dňa 29.09.2022 navrhovateľ zotrval na späťvzatí návrhu a potvrdil svoj nesúhlas s ustanovením za opatrovníka v prípade, ak W.. M. Q. bude obmedzená v spôsobilosti na právne úkony. Vzhľadom k tomu, že ide o konanie, ktoré súd môže začať aj ex offo a zároveň ide o konanie na ochranu W.. M. Q. súd z úradnej povinnosti v konaní pokračoval.

9. Na uvedenom pojednávaní T. W. súdu oznámil, že naďalej žije s W.. M. Q. spolu v jej byte. Dňa 21.07.2022 sa vrátila z protialkoholického liečenia na Prednej Hore. Už druhý deň začala popíjať alkohol, zasa sa vrátila do kolobehu, neabstinuje, nezaujíma sa o domácnosť, nedokáže sa postarať o seba. Denne potrebuje alkohol - pivo a vodku. Sám sa stará o domácnosť. Zo svojho dôchodku platí za byt, za elektriku. W.. M. Q. dostáva dávku cca 130 Eur, z týchto peňazí sa hradí telefón a televízia. Peňažne im pomáha matka W.. M. Q.. V prípade, ak W. M. Q. bude obmedzená v spôsobilosti na právne úkony nesúhlasí s tým, aby jej bol ustanovený za opatrovníka - nemôže, nevláda, navrhuje, aby opatrovníkom bol niekto z jej rodiny.

10. Na pojednávaní W.. M. Q. priznala, že po skončení protialkoholického liečenia na Prednej Hore znova začala piť. Pila aj napriek tomu, že bola oboznámená so znaleckým posudkom, ktorý jej bol doručený. Naposledy si vypila dva dni pred pojednávaním. Alkohol kupuje za peniaze, ktoré berie T. W.. Je nezamestnaná, poberá dávky v hmotnej núdzi a príspevok na bývanie spolu vo výške 126,40 Eur. Peniaze prichádzajú na jej účet, avšak bankomatovú kartu od účtu má T. W.. V prípade, ak súd bude toho názoru, že by ju mal obmedziť v niektorých z právnych úkonov za opatrovníka navrhuje svoju matku. Matka jej aj finančne vypomáha, posielala peniaze a s tými peniazmi hospodári T. W.. Jej ošetrovateľom je W.. H., chodí k nemu pravidelne, aj sa mu priznala, že pije. Predpísal jej lieky, ale keď pocíti chuť na alkohol, tak si ich nedá, lieky s alkoholom nekombinuje. Priamo na pojednávaní po výsluchu sa u nej prejavili silné abstinénčné príznaky, čo potvrdila aj prítomná znalkyňa s tým, že už na chodbe pred pojednávacou miestnosťou bolo z W.. M. Q. cítiť acetaldehyd.

11. E. G. - matka W.. M. Q., v konaní jej procesná opatrovníčka, uviedla, že jej dcéra nikdy veľa nepila, iba príležitostne, začala viac piť, keď jej umrel manžel. Dva dni pred pojednávaním pricestovala do Z., v ten deň mala dcéra vypité. Jej dcéra stále sľubuje, že prestane piť. Súhlasí s tým, ak bude dcéra obmedzená na niektoré právne úkony, aby jej bola ustanovená za opatrovníka, a to najmä na právne úkony súvisiace so zdravotnou starostlivosťou, aby mohla za ňu dať súhlas s hospitalizáciou. Hoci má 85 rokov psychicky sa cíti schopná vykonávať funkciu opatrovníka.

12. Znalkyňa prítomná na pojednávaní uviedla, že na základe vykonaného znaleckého dokazovania, ako aj na základe priebehu pojednávania trvá v plnom rozsahu na záveroch svojho písomného znaleckého posudku. W.. M. Q. trpí poruchou psychiky a správania zapríčinenou užívaním alkoholu, diagnóza F10.2 podľa MKCH 10 revízie. W.. M. Q. bola niekoľkokrát hospitalizovaná psychiatricky, z toho šesťkrát absolvovala liečenie na Prednej Hore, pričom u nej nie je vôľa, nie je záujem a nie je predpoklad abstinencie. Ide u nej o trvalú poruchu. Ohľadom právnych úkonov súvisiacich s nakladaním s majetkom a finančnými prostriedkami by podľa nej W.. M. Q. aj malú čiastku, ktorou by mohla disponovať dala na alkohol, pričom by neboli zabezpečené jej základné potreby. Ohľadom právnych úkonov súvisiacich s rozhodovaním o jej zdravotnom stave a sociálnej starostlivosti dodala, že W.. M. Q. bola opakovane psychiatricky hospitalizovaná, bolo to väčšinou pod tlakom okolia. Ona sama nemá pocit chorobnosti, nie je schopná reálne kontrolovať pitie, nevie sa rozhodnúť, keď je treba ísť na liečenie, nevie posúdiť život ohrozujúce situácie. Ohľadom vybavovania úradných záležitostí nedá sa očakávať u nej pod vplyvom alkoholu zodpovedné vybavovanie. Zabezpečovanie si vecí bežnej potreby by zvládla za predpokladu, že bude triezva, ale ona nechce byť triezva, prevažne pije, u nej je triezvosť iba sporadická. Aj keď je v podstate triezva je to stav, kedy má abstácky, aj v takom stave nie je schopná sa o seba postarať. Pri realizácii volebného práva by mohla byť zneužiteľná, keď je pod vplyvom alkoholu ona by sa nerozhodovala sama za seba. Uplatňovaniu pasívneho volebného práva bráni jej vleklé ochorenie. To isté sa týka aj účasti na referende a na verejnom hlasovaní. Znalkyňa potvrdila, že obmedzenie spôsobilosti pri jednotlivých právnych úkonoch je jednoznačne v prospech W.. M. Q..

13. Podľa § 10 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná nie je schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

14. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov, alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

15. Podľa § 10 ods. 3 Občianskeho zákonníka súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

16. Podľa § 22 ods. 1 Občianskeho zákonníka zástupcom je ten kto je oprávnený konať za iného v jeho mene. Zo zastúpenia vznikajú práva a povinnosti priamo zastúpenému.

17. Podľa § 22 ods. 1 Občianskeho zákonníka zastupovať iného nemôže ten kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, o ktorý ide, ani ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného.

18. Podľa § 26 Občianskeho zákonníka pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony konajú za ne ich zákonní zástupcovia.

19. Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony, alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

20. Podľa § 28 Občianskeho zákonníka ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

21. Podľa § 30 Občianskeho zákonníka ak dôjde k stretnutiu záujmov zákonného zástupcu so záujmami zastúpeného, alebo k stretnutiu záujmov tých, ktorých zastupuje ten istý zákonný zástupca, ustanoví súd osobitného zástupcu.

22. Podľa § 231 Zákona č. 161/2015 Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, alebo o zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, alebo o navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

23. Podľa § 246 CMP od znaleckého dokazovania možno upustiť, ak súd na zistenie skutočného stavu veci považuje za postačujúce vypočúť ošetrojúceho lekára.

24. Podľa § 248 ods. 1 CMP konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

25. Podľa § 248 ods. 2 CMP ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

26. Podľa § 250 ods. 1 CMP súd zabezpečí uloženie rozsudku o spôsobilosti na právne úkony v Notárskom centrálnom registri listín.

27. Podľa § 251 ods. 1 CMP trovy dôkazov platí štát.

28. Podľa § 272 CMP súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

29. Podľa § 274 ods. 2 CMP v rozhodnutí, ktorým ustanovuje opatrovníka súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

30. Podľa § 275 CMP súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

31. Podľa § 276 CMP súd odvolá opatrovníka z výkonu funkcie na jeho návrh.

32. Podľa § 277 ods. 1 CMP súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka.

33. Podľa § 277 ods. 2 CMP súd opatrovníka odvolá ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

34. Podľa § 93 vyhl. č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy súd uloží opatrovníkovi, ktorý bol ustanovený osobe pozbavenej spôsobilosti na právne úkony alebo obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony, povinnosť predkladať súdu najmenej dvakrát do roka správy o opatrovancovi a správy o nakladaní s jeho majetkom v lehotách, ktoré určí.

35. Z vykonaného dokazovania súd zistil, že W.. M. Q. pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov trpí diagnózou Porucha psychiky a správania zapríčinená užívaním alkoholu, dg. F.10.2 podľa MKCH 10 revízie. Ide o trvalú duševnú poruchu, v dôsledku ktorej má obmedzenú spôsobilosť na právne

úkony. Z tohto dôvodu súd W.. M. Q. obmedzil tak, že nie je spôsobilá nakladať s majetkom a s finančnými prostriedkami, rozhodovať o svojom zdravotnom stave a sociálnej starostlivosti, vybavovať úradné záležitosti, zaobstarávať si veci bežnej potreby, voliť a zúčastňovať sa referenda a verejného hlasovania, ako aj uzatvárať akékoľvek zmluvy.

Za opatrovníka na tie právne úkony, na ktoré je W.. M. Q. nespôsobilá, s výnimkou účasti na voľbách, referende a na verejnom hlasovaní, jej bola ustanovená za opatrovníka jej matka E. G.. Opatrovník spravuje majetok obmedzene a zo správy tohto majetku bude vždy ku koncu kalendárneho polroka súdu predkladať vyúčtovanie.

W.. M. Q. je vdova, nezamestnaná, poberá dávky v hmotnej núdzi aktuálne vo výške 126,40 Eur. Vlastní dvojizbový byt na adrese Z., W. - W. XXXX/XX.

36. V prípade, ak M. Q. dokáže dlhší čas abstinovať, čím sa podstatne zlepši jej zdravotný stav má možnosť v zmysle § 231 písm. c/ CMP podať návrh na navrátenie spôsobilosti na právne úkony.

37. O náhrade trov konania súd rozhodol v súlade s ustanovením § 52 a nasledujúcich CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania ak tento zákon neustanovuje inak. Vzhľadom k tomu, že konanie bolo začaté odôvodnene trovy súvisiace so znaleckým dokazovaním znáša štát.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne na Okresný súd Brezno.

Podľa § 363 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky; súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd; konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností; súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; zistený skutkový stav neobstoí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené; alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a podľa § 62 ods. 1 CMP aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 232 ods. 2 CSP, ak súd uložil v rozsudku povinnosť plniť, rozsudok je vykonateľný márnym uplynutím lehoty na plnenie, ak nie je ustanovené inak.

Podľa § 376 ods.1 CMP ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul (iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému), môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní peňažnú povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený (za maloletého jeho zákonný zástupca) podať návrh na vykonanie exekúcie podľa § 48 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov. Príslušným na podanie návrhu na výkon exekúcie je Okresný súd Banská Bystrica.